

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

2022-06- Nr.
Į 2022-05-25 Nr. (20.2Mr-31) STAP-
404

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktus [Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – Projektas Nr. 1), [Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymo Nr. XII-2507 pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – Projektas Nr. 2), [Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo Nr. VIII-1031 2, 3, 5, 11, 13, 14, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – Projektas Nr. 3), [Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ir 15¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – Projektas Nr. 4), [Lietuvos Respublikos transporto lengvatų įstatymo Nr. VIII-1605 7 ir 7¹ straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektą](#) (toliau kartu – Įstatymų projektai), teikia pastabas ir pasiūlymus.

Dėl Projekto Nr. 1.

1. Projektu Nr. 1 nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 1 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatos ir Projektu Nr. 2 nauja redakcija dėstomo Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų (toliau – Tikslinių kompensacijų įstatymas) įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatos formuluojamos nevienodai. Siūlytina suvienodinti.

2. Pastebėtina, kad Įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje pateikiama atstovo termino apibrėžtis, pagal kurią asmens su negalia atstovu laikomas platus asmenų. Atsižvelgiant į tai, kad ne visi iš minėtoje dalyje nurodytų asmenų yra įpareigoti veikti tik asmens su negalia interesais (pavyzdžiui, kilus ginčui tarp kartu gyvenančių asmenų), siekiant teisinio aiškumo ir išvengti teisinių ginčų ateityje, siūlytina šio termino atsisakyti. Be to, vadovaujantis Civilinio kodekso 3.240 straipsnio 3 dalies nuostatomis, rūpintojas duoda sutikimą ribotai veiksniam tam tikroje srityje

asmeniui sudaryti sandorį, kurio šis negali sudaryti savarankiškai, taip pat padeda ribotai veiksniam tam tikroje srityje asmeniui įgyvendinti kitas jo teises ar įvykdyti pareigas bei saugo jo teises ir teisėtus interesus nuo trečiųjų asmenų piktnaudžiavimo toje srityje. Pastebėtina, kad rūpintojas nėra įgaliotas atlikti rūpintiniui priskirtų veiksmų. Tuo tarpu taikant, pavyzdžiui, Įstatymo 2 straipsnio 6 dalies ir 27 straipsnio 1 dalies nuostatas, rūpintojas galėtų atlikti tam tikrą veiksmą vietoj rūpintinio. Siūlytina šiuo aspektu patikslinti Įstatymo nuostatas.

3. Įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad „Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos <...> Statybos techniniame reglamente STR 2.02.02:2004 „Visuomeninės paskirties statiniai“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. D1-91 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 2.02.02:2004 „Visuomeninės paskirties statiniai“ patvirtinimo“. Pažymėtina, kad iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantis reikalavimas paisyti teisės aktų hierarchijos suponuoja, kad *įstatymuose vartojamų* sąvokų turinys gali būti apibrėžiamas (*inter alia* aiškinamas) *tik įstatymu*, o ne žemesnės galios teisės aktu (Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 13 d. nutarimas). Be to, pažymėtina ir tai, kad pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 77 punktą, aukštesnės teisinės galios teisės akte turėtų būti vengiama nuorodų į konkrečius žemesnės galios teisės aktus. Paminėtais aspektais tikslintina aptariama nuostata.

4. Įstatymo 3 straipsnio 4 punkte nurodoma, kad „visi asmens su negalia gyvenimo reikalai sprendžiami kartu su juo ir (ar) atstovu ir (ar) nevyriausybinėmis organizacijomis“. Pastebėtina, kad nors nevyriausybinių organizacijų ir veikia asmenų su negalia apsaugos srityje, gali patarti ar tam tikrais atvejais suteikti reikalingą pagalbą, jos nėra įgalios atstovauti asmenį su negalia, už jį priimti sprendimus. Siūlytina patikslinti šį punktą, akcentuojant, kad nurodyti sprendimai priimami kartu su asmeniu su negalia ir (ar) jo atstovu, *bendradarbiaujant* su nurodytomis nevyriausybinėmis organizacijomis.

5. Įstatymo 6 straipsnio 1-2 dalyse numatoma, kad „1. Asmuo su klausos negalia turi prigimtine teisę į kalbą ir teisę bendrauti, teikti ir gauti informaciją lietuvių gestų kalba. 2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, užtikrinamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytą teisę ir vadovaudamosi valstybės ir visuomenės interesu, visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje visose viešojo gyvenimo srityse plėtoja lietuvių gestų kalbos funkcionavimą, jos išteklių visuotinį prieinamumą, gausinimą ir modernią plėtrą, sudaro sąlygas ir galimybes mokytis lietuvių gestų kalbos“. Šių nuostatų turinys nėra pakankamai aiškus. Nėra aišku, kokios konkrečiai institucijos / įstaigos ir ką turės daryti įgyvendinant nurodytą teisę.

6. Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad asmeniui su negalia garantuojamas nemokamas ugdymas valstybinėse ir savivaldybių mokyklose pagal formaliojo ir neformaliojo švietimo programas, skirtas pirmajai kvalifikacijai įgyti. Formuluoant „pagal <...> neformaliojo švietimo programas, skirtas pirmajai kvalifikacijai įgyti“ klaidingai suponuojama, kad atitinkamos neformaliojo švietimo programos gali būti skirtos pirmajai kvalifikacijai įgyti. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 12 straipsnyje nustatyta, kad pirminis profesinis mokymas yra *formalusis*, visuotinis ir skirtas įgyti pirmąją kvalifikaciją, Švietimo įstatymo 70 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybinėje ir savivaldybės mokykloje mokymas pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas ir profesinio mokymo programas, skirtas pirmajai kvalifikacijai įgyti, yra nemokamas. Siūlytina tikslinti aptariamą Įstatymo projekto 8 straipsnio 2 dalį, atsižvelgiant į Švietimo įstatymo 70 straipsnio 1 dalies nuostatas.

7. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 1 punkte formuoti asmens su negalia teisių apsaugos politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą pavedama Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, nėra aišku, kodėl pagal tos pačios dalies 6 punktą šios politikos formavimas užtikrinamas kartu su kitomis ministerijomis. Be to, skiriasi ir šiuose punktuose numatytų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos funkcijų turinys, atsižvelgiant į tai, kad politikos įgyvendinimo kontrolė nėra tapatu politikos įgyvendinimo užtikrinimui. Siūlytina atsisakyti šios Įstatymo 12 straipsnio 2 dalies 6 punkto nuostatos arba Įstatymų projektų aiškinamajame rašte pagrįsti tokios nuostatos poreikį, kartu aiškiai apibrėžiant Įstatyme numatomų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos funkcijų turinį.

8. Pastebėtina, kad Įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje ir 14 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatomos labai panašaus turinio funkcijos dviem skirtingoms institucijoms. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymų projektais siekiama optimizuoti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pavaldžių įstaigų, dirbančių negalios integracijos srityje, veiklas ir jų atliekamas funkcijas, siūlytina įvertinti, ar Įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytos funkcijos nebūtų tikslinga perduoti Asmens su negalia gerovės tarybai prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

9. Įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, nustatoma, kad neįgaliųjų reikalų koordinatorius yra savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, o jo pareigybės aprašymas tvirtinamas vadovaujantis socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintu tipiniu Koordinatoriaus pareigybės aprašymu. Atkreipiamas dėmesys, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 7 straipsnio 1 dalį, valstybės tarnautojų pareigybės skirstomos į grupes, *kurios nurodytos šio įstatymo 1 priede*. Atkreipiamas dėmesys, kad Valstybės tarnybos įstatymo 1 priede neįgaliųjų

reikalų koordinatoriaus pareigybė nėra numatyta, todėl lieka neaišku, kokiai grupei ši pareigybė yra priskirtina. Atitinkamai nėra aišku, koks būtų šio valstybės tarnautojo pareiginės algos koeficientas. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad valstybės tarnautojų darbo užmokestis *turi būti nustatomas įstatymu* (2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Taigi, tokie aspektai negali būti reguliuojami poįstatyminiu lygmeniu (ministro įsakymu). Taip pat pažymime, kad pagal Valstybės tarnybos įstatymo 8 straipsnio 3 dalį, valstybės tarnautojų pareigybės aprašomos ir vertinamos vadovaujantis Vyriausybės tvirtinama Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodika. Todėl būtų neaiškus šio reguliavimo santykis su socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintu tipiniu neįgalųjų reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymu, kaip ir pastarojo tvirtinimo tikslingumas.

Be to, Projektų aiškinamajame rašte nėra atskleistas tokios pareigybės nustatymo Įstatyme poreikis, konkrečios įgyvendinamos tarptautinių teisės aktų nuostatos, nenurodyta, kuo šias pareigas užimantis darbuotojas išsiskirtų iš kitų savivaldybės administracijos darbuotojų, veikiančių asmenų su negalia teisių apsaugos srityje.

10. Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje siūloma nustatyti, kad valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, pasitelkdamos asmenų su negalia nevyriausybines organizacijas įgyvendinti asmens su negalia teisių apsaugos politiką, teisės aktų nustatyta tvarka *numato joms finansinį atlygį* už dalyvavimą įgyvendinant asmens su negalia teisių apsaugos politiką. Pirma, nėra aišku, ar šia nuostata siekiama įpareigoti valstybės ir savivaldybių institucijas *visais atvejais* mokėti finansinį atlygį nevyriausybiniams organizacijoms, pavyzdžiui, kai nevyriausybinių organizacijų atstovai dalyvauja darbo grupėse, kuriose siekiama spręsti asmenų su negalia teisių įgyvendinimo klausimus, kai nevyriausybinių organizacijų teikia nuomones, teisinės išvadas dėl atitinkamų teisės aktų projektų ir pan., ar finansinis atlygis būtų mokamas tik konkrečiai teisės aktuose nurodytais atvejais. Antra, svarstyтина, ar būtų pagrįsta visais atvejais mokėti finansinį atlygį nevyriausybiniams organizacijoms už bet kokį prisidėjimą prie asmens su negalia teisių apsaugos politikos įgyvendinimo. Taigi, siūlytina įvertinti aptariamą nuostatą pagrįstumą ir tikslinimo poreikį.

11. Įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje ir tolimesnėse Įstatymo nuostatose vartojama sąvoka „sunkus arba gilus protinis atsilikimas“. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymų projektais siekiama panaikinti asmenis su negalia diskriminuojančias sąvokas, siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga Įstatyme taip pat nuosekliai atsisakyti šios iš esmės asmens su negalia orumą žeminančios sąvokos vartojimo.

12. Įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nėra aišku, apie kokias sąlygas kalbama, vartojant formuluotę „vieną iš šių sąlygų“, todėl siūlytina tikslinti 1 dalį, aiškiai nurodant, pirma, koks asmuo

gali būti skiriamas aprūpintoju ir, antra, nuo kada skaičiuojamas Agentūros direktoriaus ar jo įgalioto asmens sprendimo priėmimo terminas. Analogiška pastaba taikytina Įstatymo 22 straipsnio 3 dalies nuostatomis. Nėra aiški, todėl tikslintina Įstatymo 22 straipsnio 3 dalies 2 punkte vartojama sąvoka „funkcinė būklė“ (atskleistinas šios sąvokos turinys). Siūlytina įvertinti, ar Įstatymo 22 straipsnio 3 dalies 3 punkte vietoje „įvertino“, nebūtų tikslingiau nurodyti „nustatė“. Manytina, kad *įvertinti* informacijos pagrįstumą nėra pakankama, reikėtų ir *nustatyti*, ar ji pagrįsta. Įstatymo 22 straipsnio 5 dalyje siūloma nustatyti, kad „Agentūros direktoriaus ar jo įgalioto asmens sprendimas dėl aprūpintojo skyrimo įsigalioja nuo fizinio asmens rašytinio prašymo paskirti jį aprūpintoju ir dokumentų ar jų kopijų gavimo Agentūroje dienos“, tačiau nereglamentuojamas pats sprendimo *priėmimas*, todėl šioje nuostatoje turi būti kalbama ne apie atitinkamo sprendimo įsigaliojimą, bet apie sprendimo priėmimą.

13. Įstatymo 24 straipsnyje viena iš individualių poreikių rūšių yra būsto ir jo aplinkos pritaikymas, kai Įstatymo projekto 2 straipsnio 8 dalyje apibrėžta sąvoka „Būsto pritaikymas – būsto ir jo aplinkos pertvarkymas <...>“ apima aplinkos pritaikymą. Siūlytina įvertinti šiuos nesutapimus, tuo pačiu atkreipiant dėmesį ir į tai, kad 25 straipsnio pavadinime „aplinka“ neminima, nurodant „Būsto pritaikymo poreikio nustatymas, terminai ir finansavimas“.

14. Siūlytina įvertinti, ar nebūtų tikslinga Įstatymo 31 straipsnyje taip pat nustatyti kriterijus ar aplinkybes, kuriems egzistuojant turėtų būti priimamas sprendimas dėl atvejo vadybos poreikio. Be to, aptariamo straipsnio 3 dalyje nurodyti asmens duomenys – „(nurodomas vardas, pavardė, gyvenamoji vieta)“ yra detalizuojanti informacija, todėl turėtų būti perkelti į poįstatyminių teisės aktų.

15. Projekto Nr. 1 2 straipsnyje numatoma, kad „*Šis įstatymas ir kiti teisės aktai*, susiję su šiuo įstatymu ir jo įgyvendinimu, *neturi pabloginti asmenų*, kuriems iki šio įstatymo įsigaliojimo buvo nustatytas darbingumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis ir (ar) specialieji poreikiai, materialinės ir socialinės padėties“. Pažymėtina, kad nėra pakankamai aišku, ką norima reglamentuoti šia nuostata. Jei norima spręsti įstatymų kolizijos klausimą, tai turėtų būti aiškiai ir nustatoma, kad tuo atveju, jei kiti įstatymai nustato palankesnę reguliavimą, taikomi kiti (palankesni) įstatymai. Dėl „kitų teisės aktų“, pažymėtina, kad įgyvendinamieji teisės aktai bet kuriuo atveju negali paneigti įstatyminio reguliavimo, todėl „kiti teisės aktai“ neturi būti minimi. Manytina, kad Projekto Nr. 1 rengėjai, rengdami projektą, turėtų atlikti ir kitų susijusių įstatymų analizę ir užtikrinti, kad keičiamas įstatymas neblogintų asmenų padėties.

16. Projekto Nr.1 3 straipsnio 3 dalyje vietoje Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nurodytinas Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymas.

17. Siūlytina papildyti Projekto Nr. 1 3 straipsnį nuostata, kad kituose teisės aktuose nuoroda į Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymą reiškia nuorodą į Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių pagrindų įstatymą.

18. Projekto Nr. 1 4 straipsnio pavadinimas turėtų būti suformuluotas pagal Galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gegužės 5 d. nutarimu Nr. 308 (toliau – Metodika), 1 priede nurodytus pavyzdžius. Atkreipiamas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme nebeliko teisinio reguliavimo *stebėsenos*.

19. *Ex post* vertinimo dalykas turėtų būti sukonkretintas, suformuluotas pagal išsikeltus Įstatymo tikslus, numatomus laukiamus teigiamus rezultatus (žr. Metodikos 1 priedo pavyzdžius), todėl tikslintina peržiūros nuostata.

Dėl Projekto Nr. 2.

20. Tikslinių kompensacijų įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad šio įstatymo tikslas – „reglamentuoti tikslines individualios pagalbos teikimo išlaidų, lengvojo automobilio ir (ar) jo techninio pritaikymo **ir transporto išlaidų** kompensacijas <...>“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Tikslinių kompensacijų įstatymo projekte nėra nuostatų, susijusių su transporto išlaidų kompensacijomis. Projekto Nr. 2 2 straipsnio, kurio nuostatos skirtos atitinkamų teisių ir garantijų išsaugojimui, 2 ir 3 dalyse nustatyta, kad asmenys, kuriems yra nustatytas specialusis transporto išlaidų kompensacijos poreikis, turi teisę kiekvieną mėnesį gauti 0,25 BSI dydžio transporto išlaidų kompensaciją iki nustatyto specialiojo transporto išlaidų kompensacijos poreikio termino pabaigos. Laikotarpiu, kai asmenys, kuriems nustatytas specialusis transporto išlaidų kompensacijos poreikis, atlieka laisvės atėmimo bausmę, transporto išlaidų kompensacija nemokama, tačiau minėtos Projekto Nr. 2 2 straipsnio nuostatos nėra Tikslinių kompensacijų įstatymo nuostatos, todėl siūlytina Tikslinių kompensacijų įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalį patikslinti.

21. Atsižvelgiant į tai, kad Tikslinių kompensacijų įstatyme naudojamos kituose įstatymuose apibrėžtos sąvokos, pavyzdžiui, „švietimo įstaiga“, „socialinės globos įstaiga“ (7 straipsnio 1 dalies 1 punktas), siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūlytina patikslinti 1 straipsnio 4 dalį, pateikiant nuorodas į šias sąvokas apibrėžiančius įstatymus (Švietimo įstatymas,

Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas). Atitinkamai siūlytina įvertinti, ar nėra ir kitų aptariamame įstatyme naudojamų sąvokų, kurias apibrėžia kiti įstatymai.

22. Tikslinių kompensacijų įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 5 ir 6 punktų nuostatos iš dalies dubliuojasi. Siūlytina tikslinti.

23. Tikslinių kompensacijų įstatymo 5 straipsnio 9 dalies 1 ir 3 punktai, kuriuose nurodomi dokumentai, patvirtinantys tam tikros sąlygos buvimą, yra poįstatyminio reguliavimo dalykas. Analogiškas pastebėjimas teikiamas ir 14 daliai, kurioje įtvirtinamos ne sąlygos, kurioms esant išmokamos kompensacijos, o pateiktini dokumentai, atitinkamai ir 10 straipsnio 1 daliai.

24. Tikslinių kompensacijų įstatymo 5 straipsnio 12 dalyje vietoj nuorodos į šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalį turėtų būti teikiama nuoroda į 7 straipsnio 3 dalį (būtent minėto straipsnio 3 dalyje kalbama apie atvejį, kai prašymas atnaujinti individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos mokėjimą neteikiamas).

25. Tikslinių kompensacijų įstatymo 7 straipsnio 6 dalyje vietoj nuorodos į šio straipsnio 4 dalį turėtų būti teikiama nuoroda į šio straipsnio 5 dalį.

26. Siekiant aiškumo, siūlytina peržiūrėti Tikslinių kompensacijų įstatymo 10 straipsnio 2 dalies nuostatas ir jas patikslinti redakciniu ir loginiu aspektu. Pirma, turėtų būti aiškiai nustatyta, kad ne atitinkamą kompensaciją turi, bet teisę gauti šią kompensaciją turi atitinkami asmenys. Antra, pagal aptariamą dalies nuostatas, šio straipsnio 1 dalyje nurodytą kompensaciją turi vaiko *sutuoktinis* arba neįregistravę santuokos ir bendrą ūkį tvarkantis asmuo, *auginantis vaiką* su negalia (nuostata tikslintina loginiu aspektu).

Be to, Tikslinių kompensacijų įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje pateikiamas baigtinis asmenų, kurie gali būti laikomi šeimos nariais, sąrašas. Atsižvelgiant į tai, kad šeimos narių apibrėžimas nėra šio įstatymo reguliavimo dalykas, siūlytina Tikslinių kompensacijų įstatyme neįvardinti, kokie asmenys laikomi šeimos nariais, o tiesiog išvardinti nurodytus asmenis, kuriems numatoma suteikti atitinkamą teisę.

27. Tikslinių kompensacijų įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje numatoma, kad laikotarpis, kai šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti asmenys *atlieka laisvės atėmimo bausmę*, neįskaitomas į šio straipsnio 1 dalyje nustatytą 72 mėnesių laikotarpį. Siūlytina įsivertinti, ar toks laikas neturėtų būti neįskaitomas, pavyzdžiui, ir suėmimo atveju ar kitais atvejais, nurodytais 7 straipsnio 1 dalyje.

28. Vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva [95/46/EB](#) (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas) 6 straipsnio 1 dalimi, duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu taikoma

bent viena iš šioje dalyje nustatytų sąlygų, ir tik tokiu mastu, koku ji yra taikoma, pvz., tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojui taikoma teisinė prievolė (c punktas), tvarkyti duomenis būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas (e punktas). Specialių kategorijų asmens duomenų tvarkymas turi atitikti Reglamento 9 straipsnio reikalavimus. Pagal Reglamento 6 straipsnio 2 dalį valstybės narės gali toliau taikyti arba nustatyti konkretesnes nuostatas Reglamento taisyklių taikymui pritaikyti, kiek tai susiję su duomenų tvarkymu, kad būtų laikomasi 1 dalies c ir e punktų, tiksliau nustatydamos konkrečius duomenų tvarkymui keliamus reikalavimus ir kitas teisėto ir sąžiningo duomenų tvarkymo užtikrinimo priemones. Reglamento 6 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad 1 dalies c ir e punktuose nurodytas duomenų tvarkymo pagrindas nustatomas Sąjungos teisėje arba duomenų valdytojui taikomoje valstybės narės teisėje. Duomenų tvarkymo tikslas nustatomas tame teisiniame pagrinde arba, 1 dalies e punkte nurodyto duomenų tvarkymo atveju, yra būtinas, siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas. Tame teisiniame pagrinde galėtų būti išdėstytos konkrečios nuostatos pagal šį reglamentą taikomų taisyklių pritaikymui, įskaitant bendrąsias sąlygas, reglamentuojančias duomenų valdytojo atliekamo duomenų tvarkymo teisėtumą, tvarkytinų duomenų rūšis, atitinkamus duomenų subjektus, subjektus, kuriems asmens duomenys gali būti atskleisti ir tikslus, dėl kurių asmens duomenys gali būti atskleisti, tikslo apribojimo principą, saugojimo laikotarpius ir duomenų tvarkymo operacijas bei duomenų tvarkymo procedūras, įskaitant priemones, kuriomis būtų užtikrintas teisėtas ir sąžiningas duomenų tvarkymas.

Pastebėtina, kad Tikslinių kompensacijų įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta bendro pobūdžio nuostata, pagal kurią savivaldybių administracijos individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijų skyrimo ir mokėjimo tikslais turi teisę gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įmonių, kitų įmonių ir organizacijų, valstybės ir žinybinių registrų, valstybės ir savivaldybių informacinių sistemų informaciją, duomenis, taip pat specialių kategorijų asmens duomenis ir juos tvarkyti. Atsižvelgdami į tai, kad asmens duomenų tvarkymas Tikslinių kompensacijų įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje ar kitose šio įstatymo nuostatose nėra reglamentuotas pakankamai išsamiai ir neatitinka Reglamento 6 straipsnio 3 dalies reikalavimų, siūlome jį detaliau reglamentuoti šio įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose arba, jei jų nėra, šiame įstatyme.

29. Atkreiptinas dėmesys, kad asmens duomenys, kurie yra laikomi specialių kategorijų asmens duomenimis, yra nurodyti Reglamento 9 straipsnio 1 dalyje, tačiau tarp šių duomenų nėra duomenų apie asmens teistumą ar duomenų, susijusių su laisvės atėmimo bausmės atlikimo laiku ir vieta. Atsižvelgdami į tai, siūlome patikslinti Tikslinių kompensacijų įstatymo 12 straipsnio

2 dalyje įvardytus specialių kategorijų asmens duomenis tarp jų nenurodant duomenų apie asmens teistumą ar duomenų, susijusių su laisvės atėmimo bausmės atlikimo laiku ir vieta.

30. Be to, pastebėtina, kad teistumas nėra tapatus laisvės atėmimo bausmės atlikimui (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 98 straipsnis), todėl, jei yra aktuali tik laisvės atėmimo bausmės atlikimo vieta ir laikas, įgyvendinant Reglamento 5 straipsnio 1 dalies c punkte įtvirtintą duomenų kiekio mažinimo principą, pagal kurį tvarkomi asmens duomenys turi būti adekvatūs, tinkami ir tik tokie, kurių reikia siekiant tikslų, dėl kurių jie tvarkomi, turėtų būti tvarkomi tik šie duomenys, o ne duomenys apie asmens teistumą. Vadovaujantis Reglamento 36 straipsnio 4 dalimi, kurioje numatyta, kad rengiant pasiūlymą dėl teisėkūros priemonės, kurią turi priimti nacionalinis parlamentas, susijusios su duomenų tvarkymu, turi būti konsultuojamasi su priežiūros institucija, ir Reglamento 57 straipsnio 1 dalies c punktu, pagal kurį priežiūros institucija pataria nacionaliniam parlamentui, vyriausybei ir kitoms institucijoms bei įstaigoms teisėkūros ir administracinių priemonių, susijusių su fizinių asmenų teisių ir laisvių apsauga tvarkant duomenis, klausimais, siūlytina Įstatymą ir Tikslinių kompensacijų įstatymą suderinti su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija.

Dėl Projekto Nr. 3.

31. Keičiamo Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – IAGNTĮ) 5 straipsnio 2¹ dalyje kaip perteklinis brauktinas žodis „(ar)“, kadangi šioje dalyje numatyta, kad bus nagrinėjami ginčai dėl Asmens su negalia gerovės agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Agentūra) priimtų sprendimų, taigi, Agentūra visada bus viena iš ginčo šalių.

32. Atsižvelgdami į galiojančio Įstatymo 23 straipsnio 13 dalies 2 punkte įtvirtintą teisinį reguliavimą, taip pat siekdami išvengti kazuistinio teisės normų formulavimo būdo ir sudaryti galimybę Lietuvos administracinių ginčų komisijai ateityje priimti atitinkamus sprendimus ne tik dėl Agentūros sprendimų, manome, kad vietoje Projektu Nr. 3 siūlomo IAGNTĮ 20 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimo tikslinga IAGNTĮ 20 straipsnio 1 dalį papildyti 4 punktu, kuriuo būtų sudaroma galimybė, panaikinus viešojo administravimo subjekto sprendimą ar jo dalį, įpareigoti šį subjektą priimti naują sprendimą, šį punktą išdėstant taip:

„4) panaikinti skundžiamą individualų administracinį aktą ar jo dalį ir įpareigoti viešojo administravimo subjektą per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.“

Atitinkamo pakeitimo tikslingumas turėtų būti pagrįstas Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

33. Aiškinamajame rašte, apibrėžiant projektų tikslus, dėl Projekto Nr. 3 siūlytina papildomai nurodyti, kad šiuo projektu taip pat siekiama spręsti Lietuvos administracinių ginčų komisijos veikloje kilusius organizacinius klausimus, siekiant sudaryti sąlygas efektyvesniam skundų nagrinėjimui. Siekiant plačiau pagrįsti ginčų nagrinėjimo Ginčų komisijoje prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos neefektyvumą, siūlytina pateikti papildomus duomenis, pavyzdžiui, palyginimui nuodoti, kiek kainuoja vieno skundo nagrinėjimas Lietuvos administracinių ginčų komisijoje. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad valstybės biudžeto lėšų poreikį Projekto Nr. 3 įgyvendinimui turėtų pateikti (pagrįsti) Lietuvos administracinių ginčų komisija, kaip ir nurodyta Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Dėl Projekto Nr. 4.

34. Pastebėtina, kad keičiamame Lygių galimybių įstatyme vartojama sąvoka „mokslo ir studijų institucijos“ ne visiškai atitinka Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme vartojamą (4 straipsnio 12 dalis). Siūloma atitinkamai patikslinti ir keičiamo įstatymo 2 straipsnio 11 dalį, pateikiant nuorodą į pastarąjį įstatymą.

35. Projekto Nr. 4 6 straipsnyje teikiami siūlymai turėtų būti vertinami 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų kontekste, kuri turėtų būti perkelta iki 2022 m. birželio 28 d. Direktyvos (ES) 2019/882 14 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad ekonominės veiklos vykdytojai atlieka vertinimą, ar dėl 4 straipsnyje nurodytų prieinamumo reikalavimų laikymosi būtų padaryti esminiai keitimai, ar, remiantis atitinkamais VI priede nustatytais kriterijais, dėl to būtų sukelta neproporcinga našta, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, o VI priede įtvirtinti konkretūs kriterijai, kuriais remiantis paslaugos teikėjas turi įsivertinti, ar jam nekeliami neproporcinga našta. Tad svarstytina, ar nereikėtų sąsajos su kitais teisės aktais, kuriais bus perkelti šie kriterijai.

Dėl Įstatymų projektų

36. Laikantis Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 21, 69 ir 79 punktų, pažymėtina, kad Įstatymų projektai turi būti įtraukti į atitinkamų įgyvendinamų Europos Sąjungos teisės aktų (Direktyvos 2000/78/EB; Direktyvos 2001/55/EB; Direktyvos 2011/98/ES; Direktyvos 2014/54/ES) planus LINESIS ir kartu LINESIS pateiktos atitinkamų Europos Sąjungos teisės aktų ir Įstatymų

projektų atitikties lentelės, pataisytos pagal darbo tvarka Įstatymų projektų rengėjams pateiktas pastabas. Be to, šiame kontekste pažymėtina ir tai, kad manome, jog nėra tikslo teikti atitikties lentelės su Direktyva 2009/50/EB, nes ją keičia nauja Direktyva (ES) 2021/1883, kuri šiuo metu yra perkėlinėjama. Atitinkamai, prašytume parengti būtent Direktyvos (ES) 2021/1883 atitikties lentelę, jei reikia redaguojant joje nurodytas nuostatas.

37. Teisės technikos / redakcinės pastabos Įstatymų projektų rengėjams perduotos darbo tvarka.

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska

Eglė Betingienė, tel. 8645 77838, el. p. egle.betingiene@tm.lt
Jelena Kučeriavienė, tel. 8671 85520, el. p. jelena.kuceriaviene@tm.lt
Asta Gedzevičiūtė, tel. 8671 90697, el. p. asta.gedzeviciute@tm.lt
Indrė Gaisrytė, tel. 8671 85510, el. p. indre.gaisryte@tm.lt
Indrė Skersytė, tel. 8671 86457, el. p. indre.skersyte@tm.lt